בת עין — מצורע

(מה שאמר הרב זצ"ל כשחל להיות בשבת זו)

וידבר ה' אל משה לאמר זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (יד א - ג). להבין סדר אלה הפסוקים, וגם להבין ענין המאמר בהגדה מתחילה עובדי עבודת אלילים היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו וגו'. ויש לדקדק מהו לשון ועכשיו, והיה לו לומר ואחר כך קרבנו וגו', כי זהו היה מכבר כל ענין אבותינו ויציאת מצרים.

ולהבין כל זה, נקדים מה ששמעתי מאדוני אבי ז"ל שאמר בשם הרב רבי ליפא ז"ל, על מה שכתבו הפוסקים (טור או"ח סי תל) שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שהיה בו. ואמר ז"ל, על פי מה שאמרו חז"ל (שבת קיג:) דיבור של חול אסור בשבת דכתיב (ישעיה נח יג) ממצוא חפצך ודבר דבר וכו', על כן צריך האדם לשמור את פיו ולשונו מלדבר דברי חול בשבת, ומכ"ש מדברים בטלים ודיבורים אשר לא לה' המה צריך ליזהר עוד יותר מבחול, וזהו נקרא בחינת פסח נוטריקון פ"ה ס"ח (ע' פע"ח ש' חג המצות פ"א, טעמי המצות פ' בא), פירוש ששומר את הפה מלשוח רק בשיחה קדושה כמו בדברי תורה וכיוצא בזה, וזהו בבחינת הדיבור. אבל יש עוד בחינה יותר גדולה והוא בחינת המחשבה, לשמור את המחשבה שתהיה תמיד דבוקה בה', ובחינה זאת נקראת שבת שלפני הפסח, פירוש בחינת המחשבה שלפני בחינת הדיבור פ"ה ס"ח, וקורין אותו בחינת שבת הגדול שהוא גדולה במעלה יותר מבחינת פסח בחינת הדיבור כנ"ל, ע"כ דבריו ז"ל.

וצריך להבין לפי זה, מהו מפני הנס וכו'. הנה עיקר הנס היה ויהרוג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו' (שמות יג טו), המחשבה נקראת בכור כי היא ראשונה לכל דבור ומעשה, ועיקר העבודה לתקן המחשבה, כי אעפ"י שאדם מתפלל לפעמים בהתלהבות גדולה או עוסק בשאר מצות אבל המחשבה בל עמו כי אם מחשבה זרה, ובזה מפריד בין המחשבה ובין הדבור, לכן צריך כל אדם להשתדל וליגע את עצמו בעבודה זו לחבר ולקשר המחשבה והדבור לדבקם בה' כמאמר הכתוב (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' וגו'.

וזהו שאמר הכתוב הן גאלתי אתכם אחרית כראשית. פירוש שיהיה אחרית שהוא בחינת דבור ומעשה, כראשית שהיא בחינת מחשבה, להיות כאחד דביקים בה' (סוף מעשה ומחשבה תחלה דבוק זה בזה לה'). ולייחד תרין שמהן כחדא, שם הוי"ה ב"ה עם שם אדנ"י, כי שם אדנ"י מרמז לבחינת דבור כמאמר הכתוב (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח וגו', ושם הוי"ה ב"ה מרמז לבחינת מחשבה (ע' זח"ב קיד:), ויתייחדו כאחד.

וזהו שאמר הכתוב (שמות יב ג) ויקחו להם איש ש"ה לבית אבות, ר"ל ש' של ש"ה שין שמאלית מתחלפת לאות ס' כידוע, כאילו כתב ס"ה גימטריא אדנ"י, וזהו ויקחו להם איש ס"ה, שם אדנ"י, בחינת דבור. לבית אבות, ר"ל שיחבר הדבור להמחשבה שנקרא בית אב, ולייחד תחילת המחשבה בסוף הדבור ומעשה לדבקם לה'.

ולקיחת השה הנ"ל היה מבעשור, ר"ל בחינת יו"ד, וכתב בספר חסידים (ע' סי' תקמט) שאות יו"ד מרמז לבחינת הודאה, מלשון יודו לה' חסדו (תהלים קז טו), פירוש שמודה לה' על כל חסדו וגדולתו ית' ועושה

עמנו רק חסד בגין דיתקרי רחום וכו' (זח"ג רנז:), פירוש שאות יו"ד שהיא קטנה שבאותיות מרמז לבחינת הכנעה, ועוד שאות יו"ד במילואה גימטריא כ' שמרמזת ג"כ על הכנעה כידוע (ע' שערי גן עדן ש' האותיות אות כ' פ"א ד"א), כך האדם צריך להיות קטן ושפל בעיניו, וזהו שצוה השי"ת בעשר לחדש הזה ויקחו וגו', פירוש בעשר בבחינת אות יו"ד שמורה על בחינת הכנעה, בזה תקחו ש"ה בחינת דבור, לבית אבות לבחינת מחשבה, לדבקם יחד לה', ובזה תהיה הגאולה מארץ מצרים, בתיקון המחשבה.

וזהו שאמר הכתוב (שמות טו א) אז ישיר, שר לא נאמר כי אם ישיר (סנהדרין צא:), כי אז היה תיקון היו"ד בחינת המחשבה כנ"ל.

שבמצרים היה בחינת חמץ, ר"ל אותיות מ"ץ הם בחינת אותיות המחשבה, כי הם אותיות י"ה בחילוף א"ת ב"ש (ע' ת"ז ת' ס"ט קא.), ובארץ מצרים היה הפגם באלו אותיות מ"ץ בחינת המחשבה, וזה מרמז אות ח' שאצל אותיות מ"ץ, כי ח' אין לה שום פתח למעלה וגם להם לא היה פתח לתשובה, עד שהקב"ה בעצמו פתח להם פתח לתשובה ועשה מן אות ח' אות ה' שיש לו פתח מלמעלה, ונעשה מן אותיות חמץ מצה בה"א, פתח לתשובה ולתקן בחינת המחשבה.

והפתיחה היה על ידי שם אדנ"י, כמאמר הכתוב (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח. וזהו שאמר הכתוב (שמות יג טו) ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו', שהרג בכור בחינת מחשבה רעה. בארץ מצרים, היינו על ידי שם אדנ"י במילואו שעולה גם כן מספר אר"ץ מצרי"ם, שבשם אדנ"י פתח להם פתח לתשובה, והרג על ידי זה בחינת מחשבה רעה כנ"ל.

מבכור אדם עד בכור בהמה וגו', פירוש שיש ב' בחינות מחשבות רעות, א' יש מי שעובד ה' בבחינת אדם, אדמה לעליון (ישעיה יד יד), ובזה בא לו בחינת גסות, שסבר בדעתו שהגיע למדרגה גדולה וקרוב לקדושה מאוד, וזה נקרא בכור אדם. ובחינה ב' בכור בהמה, שיש לו מחשבה רעה כבהמה למלאות תאותו, וכ"ז שהיה במצרים אפשר למצוא גם עכשיו.

וע"ז הזהירנו הכתוב זאת תהיה תורת המצורע, נוטריקון מ"צ ר"ע, פירוש שאותיות מ"ץ שהם בחינת המחשבה כנ"ל ר"ע אצלו, וצריך לתקן אותה על ידי בחינת ביום טהר"תו גימטריא עשרי"ם, בחינת כ' שמרמז על בחינת ענוה והכנעה, ויכיר את מקומו ומדרגתו, ויהיה חטאתו נגדו תמיד, ועל ידי זה יראה ויבוש מאת הבורא יתברך וישוב בלב שלם. וזהו והוב"א א"ל הכה"ן גימטריא ענוה, ויכנע לבבו בלב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ויפתח לו פתח לתשובה ויתרפא.

וזהו שאמר הכתוב והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע. פירוש, במה נרפא נגע הצרעת, מן הצרוע, רצה לומר על ידי שראה בעצמו את הצרעת שלו וחסרונו ונשבר לבו וביקש מה' שימחול לו ויפתח לו פתח לתשובה.

וזהו שסידר בעל אגדה בלשון זה מתחילה ע"א היו אבותינו ועכשיו קרבנו וכו'. פירוש עכשיו, שעל ידי שאנו יודעים עכשיו את הפגם שלנו שהיינו עובדי עבודת אלילים, ומתבוששים מאוד מפני רוע מעלילינו, ומבקשים מה' בגודל הכנעה ובושה, על ידי זה הוא מרחם עלינו ומקרב אותנו ופותח לנו פתח לתשובה ועושה מאות ח' אות ה"א, ונעשה מן חמץ מצה, יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון.